

Bogusław Kochaniewicz

MARIANUM 1950-2000 : obchody 50-lecia istnienia Papieskiego Wydziału Teologicznego "Marianum"

Salvatoris Mater 3/1, 443-447

2001

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

MARIANUM 1950-2000. Obchody 50-lecia istnienia Papieskiego Wydziału Teologicznego „Marianum”

W dniach 24-25 marca 2001 r. Papieski Wydział Teologiczny „Marianum” celebrował niecodzienną uroczystość: 50 lat swojego istnienia.

Otwierając uroczyste obchody, o. Ignacy M. Calabuig OSM, rektor „Marianum”, serdecznie przywitał licznie zgromadzonych gości i poprosił przybyłego specjalnie na tę uroczystość Księdza Kardynała Zenona Grocholewskiego, Prefekta Kongregacji ds. Wychowania Chrześcijańskiego o wygłoszenie referatu.

Ksiądz Kardynał skoncentrował się w swoim wystąpieniu na trzech przesłankach, które skłoniły do nadania niezwykle uroczystej oprawy celebrowanej uroczystości.

Pierwsza z wymienionych wiąże się z zadaniem poznawania własnych korzeni, odkrywaniem i pielęgnowaniem własnej tożsamości.

Prefekt Kongregacji, przedstawiając w zwięzły sposób historię Fakultetu, wyeksponował przełomową rolę Soboru Watykańskiego II i jego wpływ na kształt uprawianej teologii. Podkreślił również cechy stanowiące o specyfice „Marianum”: wierność Magisterium Kościoła, perspektywa ekumeniczna, studium źródeł (Pismo święte i Tradycja Ojców), szczególnie zainteresowanie liturgią.

Drugim powodem uroczystych obchodów jest wspomnienie tych wszystkich osób, które w ciągu półwiecza współtworzyły Wydział. Wśród wymienionych zmarłych profesorów znalazły się nazwiska G.M. Roschiniego, G. Rocca, G. Buffona, C. Bertiego, A. Cecchina, A. Rossi'ego, G. Besuttiego i S. Meo. Zwracając się do młodych profesorów Fakultetu, kard. Z. Grocholewski zaznaczył, że przyszłość „Marianum” zależy od ich wierności tradycji.

Wreszcie trzecim motywem celebracji jest refleksja nad przyszłością „Marianum”. Ksiądz Prefekt zwrócił uwagę, że zasadniczym celem Fakultetu jest promowanie, poznawanie i nauczanie myśli chrześcijańskiej dotyczącej osoby Matki Najświętszej, obecnej w tajemnicy Chrystusa i Kościoła. Matka Boża skupia w sobie najważniejsze prawdy wiary: o Bogu, o Kościele i o człowieku. Jest niczym zwierciadło, w którym odbijają się wielkie dzieła Boże. Jest mikrohistorią zbawienia, ikoną tajemnicy, kluczem teologii chrześcijańskiej.

Prefekt Kongregacji zwrócił uwagę, że mariologia nie jest traktatem odizolowanym od całości teologii, lecz dyscypliną, która syntetyzuje najważniejsze prawdy wiary. Dlatego też zwracając się do profesorów mariologii, Ks. Kardynał życzył im, aby uprawiana i wykładana przez nich mariologia miała charakter naukowy; aby będąc dyscypliną spekulatywną, nie zamykała się wobec tajemnicy, ale jak najowocniej służyła Kościołowi.

Kolejny referat poświęcony historii Fakultetu wygłosił o. Ermano Toniolo OSM. Mówca w swoim wystąpieniu zwrócił uwagę na fakt, że początki „Marianum” wiążą się z teologicznym studium Zakonu Serwitów. Profesorowie tegoż studium, wykładając mariologię swoim alumnom, zapragnęli, aby owoce ich teologicznej refleksji nad postacią Matki Najświętszej mogły być znane i użyteczne dla całego Kościoła. Starania o erygowanie Fakultetu, rozpoczęte w 1938 roku, zostały uwieńczone sukcesem 30 listopada 1950 r.

Celem nowo utworzonego Wydziału była zarówno formacja teologiczna alumnów, jak również nauczanie różnych dyscyplin mariologii dla studentów pragnących specjalizować się w tej dyscyplinie. Włoski serwita, charakteryzując metodę teologiczną Fakultetu, zwrócił uwagę na jej ewolucję: o ile bowiem w latach 50-tych dominowała refleksja opierająca się na orzeczeniach Urzędu Nauczycielskiego Kościoła, o tyle po Soborze Watykańskim II duszą teologii stało się Pismo święte.

Jak zauważył Toniolo, „Marianum” dąży obecnie do tego, aby uprawiana przezeń mariologia była wierna Magisterium Kościoła, by uwzględniała bardziej niż dotychczas perspektywę antropologiczną, by w prowadzonych badaniach była zawsze otwarta na wyzwania jakie stawia przed teologią współczesny człowiek.

E. Toniolo podkreślił wkład wielu profesorów w rozwój Fakultetu, wśród których w sposób szczególny uwypuklił wkład G.M. Roschiniego, wieloletniego rektora Fakultetu, założyciela czasopisma mariologicznego „Marianum”, G. Besuttiego, wieloletniego dyrektora biblioteki, redaktora wielotomowej bibliografii maryjnej oraz S. Meo, rektora, wykładowcy i autora wielu artykułów z zakresu mariologii w dokumentach Magisterium Kościoła.

Przedstawiając dane statystyczne Wydziału, prof. Toniolo zauważył, że w ciągu 50 lat przez Marianum przewinęło się 250 profesorów, wśród których 90 było serwitami.

Zaprezentowane też zostały osiągnięcia Fakultetu: biblioteka, zawierająca najbogatszy na świecie zbiór publikacji z zakresu mariologii, redagowanie czasopisma „Marianum” oraz serii wydawniczych:

„Bibliografia Mariana” i „Scripta Pontificiae Facultatis Theologicae *Marianum*”, organizowanie międzynarodowych sympozjów mariologicznych. Nie pominięto też wkładu profesorów w powstanie niezwykle istotnego dokumentu mariologicznego: adhortacji apostolskiej „*Marialis cultus*”, a także „*Collectio Missarum de Beata Maria Virgine*”. Nie sposób nie wymienić również innych cennych dzieł powstałych przy znaczącym udziale wykładowców Fakultetu: „*Nuovo Dizionario di Mariologia*” oraz monumentalnego zbioru tekstów maryjnych pierwszego i drugiego Tysiąclecia.

Wystąpienie kolejnego prelegenta, o. Silvano Maggiani, zostało poświęcone przedstawieniu wkładu profesorów Fakultetu zarówno w rozwój metodologii teologii sakramentalnej, jak również w opracowanie niektórych celebracji liturgicznych Stolicy Apostolskiej.

Omawiając metodologię sakramentologii, podkreślony został wkład włoskich serwitów: C. Bertiego, I.M. Calabuiga, jak również samego S. Maggiani. Omawiając niektóre aspekty tej teologii, relator zauważył, że sakramentologia łączy się z teologią praktyki chrześcijańskiej celebracji; zwraca ona bowiem uwagę nie tylko na to, co się celebryje, ale również odpowiada na pytanie, dlaczego się celebryje.

Pozytywnie został oceniony wkład profesorów „*Marianum*” w opracowanie niektórych celebracji liturgicznych „zleconych” przez Stolicę Apostolską. C. Maggiani wymienił między innymi udział serwitów w redagowaniu „*Ordo consecrationis virginum*” (1970 r.), „*Ordo professionis religiosae*” (1970 r.), „*Ordo coronandi imaginem Beatae Mariae Virginis*” (1981 r.) oraz „*Collectio Missarum de Beata Maria Virgine*” (1986 r.). Mówca nie pominął wkładu Fakultetu w przygotowanie Roku Maryjnego oraz w celebrację Roku Jubileuszowego.

Ostatni z relatorów, Franco Azzalli, wyeksponował doniosły wkład Wydziału w rozwój studiów nad historią zakonu Sług Maryi. Zwrócił on szczególną uwagę na współpracę pomiędzy „*Marianum*” a Instytutem Historycznym Zakonu, której owocem były i są liczne konferencje, sympozja, publikacje oraz serie wydawnicze poświęcone historii *Ordo Fratrum Servorum Beatae Mariae Virginis*. Wiele miejsca poświęcono prezentacji katedry historii i duchowości maryjnej Zakonu, działającej od kilku lat w ramach „*Marianum*”.

Podczas spotkania zostały przedstawione dwa obrazy „*Marianum*” zapisane w pamięci absolwentów Fakultetu: Antonio Escudero SDB, absolwenta „*Marianum*”, obecnie profesora mariologii na rzymskim „*Salesianum*”, oraz japońskiej siostry zakonnej, Oka Ritsuko, przygotowującej się do obrony pracy licencjackiej z mariologii.

Przedpołudniowe spotkanie zakończyło się uroczystym odśpiewaniem „Te Deum”.

Popołudniowe uroczystości miały nieco inny charakter. W auli Wydziału miało miejsce nadanie doktoratu honoris causa włoskiemu serwicie, prof. Francesco Gobbo, autorowi wielu mozaik, fresków, obrazów, ilustracji do książek – w większości o tematyce maryjnej. Twórca należy do najwybitniejszych artystów włoskich zajmujących się sztuką sakralną. W trakcie wygłoszonej laudacji podkreślono jego wielkie zasługi, zaś sam uhonorowany w oparciu o swoją twórczość mówił o „drodze piękna” w mariologii.

Następnie Wielki Kanclerz „Marianum”, przełożony generalny Serwitów, o. Hubert Moons, wyrażając w imieniu Zakonu wdzięczność za wkład w rozwój Fakultetu, uhonorował specjalnymi dyplomami pracujących w nim profesorów. Wśród wyróżnionych znaleźli się m.in.: S. De Fiores, L. Gambero, M. Masciarelli, G. Gharib, T. Stramare, R. Bertalot.

Drugi dzień jubileuszowych obchodów zapoczątkowało walne zebranie Stowarzyszenia absolwentów i przyjaciół „Marianum”, po którym prof. Angelo Amato SDB wygłosił referat zatytułowany: „Znaczenie obecności *Marianum* w panoramie rzymskich fakultetów teologicznych”. Prelegent zaznaczył, że „Marianum” jest jednym z 12 papieskich fakultetów teologicznych obecnych w Wiecznym Mieście i jak dotąd jedyną tego typu instytucją kościelną specjalizującą się w mariologii, posiadającą prawo do nadawania stopni naukowych. Fakt, że Fakultet mieści się w Rzymie, decyduje o jedynym i niepowtarzalnym charakterze tej uczelni: jest miejscem, w którym spotykają się reprezentanci wielu kultur. Wspomniany międzynarodowy kształt rzymskiej uczelni pozytywnie wpływa na uniwersalną perspektywę uprawianej teologii. Natomiast obecność Ojca Świętego powoduje, że teologia pozostaje w organicznym związku z Nauczycielskim Urzędem Kościoła.

Profesor „Salesianum”, opisując specyfikę uprawianej przez „Marianum” mariologii, zwrócił uwagę na jej relacyjny charakter. Teologiczna refleksja nad postacią Matki Najświętszej jest realizowana w perspektywie trynitarnej, eklezjalnej, antropologicznej i soteriologicznej. Wskazując na najnowsze badania Fakultetu, A. Amato podkreślił znaczące osiągnięcia w refleksji nad duchowością maryjną, nad jej specyfiką i miejscem w duchowości chrześcijańskiej. Na zakończenie swojego wystąpienia referent wymienił kilka zadań, które stają przed współczesną mariologią. Są nimi: pogłębienie refleksji nad tajemnicą niepokalanego poczęcia w relacji do dogmatu o grzechu pierwo-

rodnym, podjęcie nowych i gruntownych badań nad pośrednictwem Maryi oraz teologiczne dowartościowanie ludowej pobożności maryjnej.

Uroczyste sprawowana Eucharystia zakończyła obchody pięćdziesięciolecia istnienia Wydziału.

W jubileuszowym świętowaniu „Marianum” uczestniczył również ks. Janusz Kumala MIC, absolwent Wydziału, jako oficjalny przedstawiciel Przełożonego Generalnego Zgromadzenia Księży Marianów.